

FORTIFIKATIONSVERKET

Öppet hus

ETT MAGASIN FRÅN EN SÄKER VÄRD

NR.1 2010

Slutet på en epok

Läs mer på sidan 8

Nya uppdrag – Camper

Läs mer på sidan 13

Öppet Hus

LEDARE

Hela Sverige, hela bredden, hela processen

Foto: Catharina Millmarker

mässigt och förvaltar värdet. Vi arbetar med investeringsverksamhet, förvaltning, drift och underhåll. Då Forsvarsmakten eller någon av våra andra kunder inom försvarssektorn lämnar en plats, kan vi avveckla eller ta in en civil hyresgäst som har behov av skydd för sin verksamhet.

Skydd och säkerhet är vår specialitet, både när det gäller ren skyddsteknik och säkra anläggningar men också när det gäller skydd anpassat till den verksamhet som bedrivs på fastigheten eller i byggnaden. Att ha helheten när det gäller statliga fastigheter med detta speciella behov av skydd är en styrka.

Fortifikationsverket finns över hela Sverige med olika typer av fastigheter. Ledningscentraler, hamnar, flygplatser, hemliga berganläggningar och stora övningsfält med skogar. Simulatorbyggnader, ammunitionsförråd och kontor. Våra byggnader sträcker sig från byggnadsminnen där det bedrivs en aktiv verksamhet, till moderna byggnader med det senaste i högteknologisk utveckling. Vår kompetens sträcker sig från förvaltning av byggnader med särskilda krav på skydd och säkerhet till kunande i skogsbruk och omhändertagande av kulturarv.

Vi har också en bredd när det gäller att ta hand om hela processen i en fastighets livscykel, från anskaffning till avveckling. Fortifikationsverket har uppdraget att tillhandahålla de fastigheter som försvarssektorn behöver, på ett sätt som är affärs-

Vi tar hand om fastigheterna ur alla aspekter, medan Forsvarsmakten och andra kunder kan fokusera på sin uppgift och sin kärnverksamhet. Från årsskiftet kommer vi också att kunna stödja Forsvarsmakten i den internationella verksamheten när det gäller fastighetsförvaltning.

Bredden i vår verksamhet kombinerat med vår kunskap om skydd och säkerhet är en styrka. Det ger oss möjlighet att säkra och utveckla vår kompetens. En kompetens som är till nytta för det svenska samhället i stort. Vi på Fortifikationsverket vill stå för en trygg och säker miljö för våra kunder.

En riktigt GLAD SOMMAR tillönskas alla våra läsare!

Lena Jönsson - Generaldirektör

Nr. 01
2010

Omslagsbild:
Korsö i Stockholms
skärgård

Bilden visar utsikten från ett värn på Korsö.
Foto: Catharina Millmarker

Öppet Hus är ett magasin som Fortifikationsverket ger ut två gånger om året. Här berättar vi om det som är aktuellt i vår verksamhet.

Åsikter som framförs i Fortifikationsverkets magasin Öppet hus är inte nödvändigtvis Fortifikationsverkets officiella ställningstagande.

Redaktör:
Catharina Millmarker
Telefon: 010-44 44 990
E-post: catharina.millmarker@fortv.se
www.fortv.se
Postadress: Fortifikationsverket, 631 89 Eskilstuna

Ansvarig utgivare:
Eva Hetting
Fortifikationsverket

Grafisk form och produktion:
Soya

Repro och tryck:
Printfabriken

Upplaga: 3000 ex

Papper: Balance Silk

INNEHÅLL

GÖTEBORG – VÅR VÄSTRA UTPOST **sid 4**

FARLIGA UPPDRAG – SÄKER TRÄNING **sid 5**

CARLSKRONA FRÅN KARLSKRONA **sid 6**

SLUTET PÅ EN EPOK **sid 8**

FÖRÄNDRAT ANVÄNDADE AV FORTIFIKATIONSVERKET'S BYGGNADER OCH MARK **sid 9**

Fortifikationsverket – norr, söder, väster och öster **sid 10**

Plan för ökad jämställdhet **sid 12**

Miljöarbetet får toppbetyg även i år **sid 12**

ETT KOMPLEXT UPPDRAG SOM KRÄVER GOD SAMVERKAN **sid 13**

Ett levande kulturarv **sid 14**

Lasse – simmare och svagströmmare **sid 16**

FORTIFIKATIONSVERKET BÖR GES EN UTÖKAD ROLL **sid 18**

Hippocampus, simulerad operation på docka

Kustbevakningen övar "omhändertagande"

Fiskeriverkets fartyg i vår hamn

GÖTEBORG

– VÅR VÄSTRA UTPOST

Samutnyttjande är det som präglar området där Göteborgs garnison huserar. Fortifikationsverkets mark och byggnader hyrs av främst Försvarsmaktens olika förband som finns representerade i Göteborg, men ett antal andra myndigheter använder också området som till stor del är hamnområde.

Stor verksamhet och samutnyttjande av mark och byggnader

På Fortifikationsverkets mark i Göteborg finns Försvarsmedicinskt Centrum som bas i Göteborgs garnison. Utöver detta finns flera verksamheter inom Försvarsmakten representerade, bland annat Marinbasen, Amfibieregementet, Elfsborgsgruppen som utbildar över 2000 hemvärnssoldater, samt FMLOG, delar av FMTM, Lokalplaneringsenhet Syd och SäkSam.

Fortifikationsverkets område, som också innefattar ett stort hamnområde, utnyttjas dessutom bland annat av Polisen inklusive sjöpolisen, Fiskeriverket, Pliktverket, Sjöfartsverket, Räddningstjänsten och Kustbevakningen.

Hur ser framtiden ut för Försvarsmedicinskt centrum?

– Jag bedömer att vi inom garnisonen kommer att nyanställa cirka 150 personer fram till 2014 och utöver det ett tiotal inom funktionen "försvarsmedicin", säger kommandör Lennart Bengtsson, garnisonschef i Göteborg. Försvarsmedicincentrum ska

se till att Försvarsmakten har en väl fungerande hälso- och sjukvård i fred, kris och krig. Detta gäller inte minst vid våra internationella insatser och denna förmåga måste både vidmakthållas och utvecklas.

Omkring 100 officerare och civila arbetar idag inom försvarsmedicinområdet med exempelvis flyg- och marinmedicin, sjukvårdsledning och materielutveckling. Kvalificerad personal som läkare, sjuksköterskor, veterinärer och övriga specialister utbildas här för att sedan kunna sättas in i exempelvis internationell tjänst. En avancerad anläggning för simulerade operationer finns i byggnaden Hippocampus som renoverades, byggdes om och anpassades till verksamheten för något år sedan.

Hur sköter vi oss?

På frågan om hur Fortifikationsverket sköter sig i Göteborg så svarar Lennart med ett leende:

– Jaa... Om jag ska tänka efter så kan jag faktiskt inte komma på något dåligt, så då måste det ju innebära att det fungerar riktigt bra!

Singapore nästa!
Lennart Bengtssons ledord är *Säg inte till – se till!* Den driftiga inställningen kommer väl till pass i nästa uppdrag. Lennart väntar på slutgiltigt beslut från regeringen och då blir han sommaren 2011 försvarsattaché i Singapore i minst tre år. Då kommer frågan om seglarsjälen ska sälja familjens segelbåt sedan 28 år!

Hippocampus är grekiska och betyder egentligen sjöhäst. Det är den delen av hjärnan som hjälper oss med inlärningsförmåga (att plocka fram fakta), att kunna hitta tillbaka hem när vi har varit ute i ett nytt område till exempel. Det gör väl att namnet passar alldeles förträffligt med tanke på att här tränar sjukvårdspersonal som ska ut i internationell tjänst.

Text och foto: Catharina Millmarker

Göteborg

FARLIGA UPPDRAG

– SÄKER TRÄNING

Här är platsen för planerad anläggning

På Skyddscentrum i Umeå tränas personal som ska kunna hantera farliga ämnen – kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära (CBRN). Världens modernaste anläggning för att öva kommer förhoppningsvis att finnas i Umeå 2012.

Hoten och riskerna för att utsättas för denna typ av ämnen ökar, inte minst när det gäller terrorhandlingar. I utlandstjänst är det en realitet och i det civila samhället finns risken för olyckor med dessa typer av ämnen.

Varför ska Sverige ha den bästa anläggningen?

– Helt enkelt för att vi måste ge våra soldater som ska ut i internationell tjänst bästa möjliga förutsättningar att lösa sina uppgifter. Våra soldater måste få tillfälle att öva med skarpa ämnen så att de har fullt förtroende för sin skyddsutrustning och sina metoder. Det är en sak att öva med övningsämnen, och det är en annan att göra det med skarpa ämnen, säger överste Gunnar Söderström, chef för Totalförsvarets Skyddscentrum i Umeå.

Platsen för anläggningen är utanför Umeå på Fortifikationsverkets mark, på ett väl avskilt område, sedan gammalt ett övningsfält.

Anläggningen som planeras är inte särskilt stor, men mycket avancerad. Klimatet i anläggningen ska kunna förändras för att likna de förhållanden som finns där inter-

nationella insatser görs idag, exempelvis i Afrika och i Afghanistan.

Mycket höga miljökrav

Miljökraven är naturligtvis höga och allt kommer att ske med stora säkerhetsmarginaler. Mängden farliga ämnen som hanteras kommer att vara ytterst små, bara tillräckligt för att få instrumenten att ge utslag, inte mer. Det handlar inte om att ta hand om stora utsläpp utan bara om att hitta, hantera och öva tillvägagångssätt. Sanering av personal görs inne i anläggningen, luft och vatten tas omhand och renas. Inget ska få påverka vare sig människor, djur och natur utanför.

– Luften vi släpper ut från anläggningen kommer att vara renare än den vi tar in, konstaterar Lars Levander, chef för Funktionsenheten på Skyddscentrum och projektledare för anläggningen. Den vanliga luften omkring oss innehåller ju alltid en viss mängd föroreningar och dessa reduceras också!

Väntar på beslut

Fortifikationsverket har lämnat in ärendet till regeringen för beslut. Det görs alltid

när det gäller projekt över 20 miljoner. I det här fallet handlar det om en investering på cirka 80 miljoner (prisläge februari 2010) för Fortifikationsverkets del.

Gunnar Söderström

Text och foto: Catharina Millmarker

CARLSKRONA

HMS Carlskrona byggdes för att kunna gå jorden runt, hon har varit skolfartyg och minfartyg. Nu är hon ombyggd för att patrullera piratvattnen i Indiska oceanen. Hemmahamnen är Marinbasen i Karlskrona – Världsarvet.

Fortifikationsverket tar hand om Världsarvet Karlskrona. På Marinbasen finns många olika typer av byggnader. Bassänger, kontor, simulatorbyggnader, kulturbyggnader i alla möjliga varianter och naturligtvis

FRÅN KARLSKRONA

en hamn för marinens alla typer av fartyg. Här har Carlskrona sin hemmahamn och här är hon byggd. För bara ett år sen låg hon här för att göras om, fortfarande stod det ett M i fören. Under 2009 anpassades hon

för sin nya roll i internationell tjänst och M för minfartyg byttes mot P för Patrol som i Ocean Patrol Vessel. Nu tjänstgör hon som EU:s plattform för de som leder insatsen i Adenviken och Indiska Oceanen.

Text: Catharina Millmarker
Foto: Nicklas Gustafsson, Ole-Fredrik Lynum
och Catharina Millmarker

Intervju via Facebook

Carl M Sjöstrand, Public Affairs Officer på Force Headquarters ombord på Carlskrona, berättar om insatsen via Facebook

Catharina Millmarker OK Calle, nu kör vi frågorna! Berätta, vilken roll har ni?

Carl M Sjöstrand EU Navfors huvuduppgift är att skydda FN-organet World Food Programmes (WFP) hjälptransporter till internflyktingar i Somalia. Andra uppgiften är att skydda transporter till AMISOM – Afrikanska Unionens insats i Somalia. Därefter skall vi skydda särskilt känslig civil sjöfart, sedan ingripa mot piratverksamhet och slutligen monitorera fiskeriverksamhet utanför Somalias kust.

Carl M Sjöstrand HMS Carlskrona är EU Navfors flaggskepp. Det innebär att ombord finns FHQ (Force Headquarters) som leder hela operationen. Antal ingående fartyg varierar mellan 6–10, beroende på att olika länder bidrar med olika enheter under olika perioder under året. Med tanke på att havsytan motsvarar drygt Medelhavet eller knappt USA så är det inte så mycket... Därför är det väldigt bra att vi också har flyg som kan spana över ett större område på kort tid. Dels har flera av fartygen egna helikoptrar (normalt Fregatt storlek) och dels har vi havsövervakningsflygplan som opererar från Djibouti och Seychellerna.

Catharina Millmarker Oj, stort område... Hur långt kan man patrullera en vanlig dag?

Carl M Sjöstrand Du frågade om hur långt vi "patrullerar". Grejen är att i bland "patrullerar" vi (ett område som det rör sig flera handelsfartyg inom), ibland "eskorterar" vi (specifikt skyddsvärt fartyg – som WFP) ibland övervakar/spanar

vi inom ett område och ibland förflyttar vi oss bara mellan områden. Hastigheten avpassas efter uppgiften.

Catharina Millmarker Hur många fartyg ser man som mest under en dag och hur känner man igen skurkarna då?

Carl M Sjöstrand Det beror på vad du menar – Handelsfartyg kan man, om man ligger uppe i Adenviken där all sjöfart i området kanaliseras, kanske se en 20–50 under en dag. Om man även menar "se på radar" så blir det hundratals. Menar du piratbåtar så är det inte så många – vårt eget fartyg har ännu inte sett någon. Däremot har vi bordat misstänkta men som bara visade sig vara fiskerbåtar. Piraterna har inte så stora båtar så de syns heller inte alltid på radar förrän ganska kort innan man ser dem med ögat. Något av våra fartyg i området ser ett par misstänkta båtar varje vecka.

Carl M Sjöstrand Att känna igen misstänkta pirater kan vara tricky. Dels tittar man på vad de har i sin båt; stegar (f att borda handelsfartyg) – gärna med stora krokanordningar i ena änden, vapen, ett tiotal stora tunnor med bränsle för att kunna klara sig att ligga och lura länge ute till havs. Lägg sedan till vad de inte har t ex inga fiskeredskap – det är konstigt när de försöker säga att de är fiskare när man bordar dem... Stämmer flera av dessa saker så konstaterar man "Suspected Pirates" vilket ger oss rätt att beslagta båt och utrustning och att omhänderta dem. Ett problem är att man i vissa lägen sedan måste släppa SPs när ingen grannstat vill ta emot dem för lagföring!

Catharina Millmarker Tack Calle! Lycka till med uppdraget och var försiktig!

SLUTET PÅ EN EPOK

Värnplikten i Sverige startade 1811 som begreppet nationalbeväring. Detta skedde på Gotland efter rysk ockupation och insikt om att ett försvar behövdes på ön för att kunna försvara Sverige. Nu försvinner de värnpliktiga och ersätts av anställd personal. Vi ser starten på ett nytt system.

John och John

På Fortifikationsverkets mark har vi många avtryck av värnpliktiga. Åtskilliga kängor har trampat på våra logement, i våra skogar, på våra skjutfält och övningsområden. Sista stora övningen för den sista kullen värnpliktiga genomfördes i maj under ett antal veckor i Skåne, med regementet P7 som bas.

Möjligheten för Sverige att använda sig av pliktlagen kommer att finnas kvar, men systemet med värnpliktiga som det sett ut hittills är borta. Soldater ska istället anställas och kunna verka både inom landet och

internationellt. Just nu formas det nya systemet och många värnpliktiga kommer att gå vidare till internationell tjänst.

Fortsätta eller inte?

Under övningen i Skåne, på Björka övningsfält utanför Lund, fanns värnpliktiga från Ing2 i Skövde och I19 i Boden stationerade. De hade just grupperat om och höll på att etablera sig i området när några av de värnpliktiga fick frågan om de tänkte fortsätta inom Försvarsmakten.

– Ja, jag ska fortsätta, säger John Ragnarsson från Ing2. Det är redan klart, jag kommer att åka till Kosovo i oktober, och det startar med utbildning på Livgardet i augusti. Jag vill göra nytta och känner att jag kan hjälpa till i utlandstjänst.

Hans kamrat i övningen, John Alexandersson, också från Ing2, säger samma sak:

– Ja, jag kommer att ingå i NBG (Nordic Battlegroup) från augusti. Vi startar med utbildning ett halvår, och sedan är man kvar i beredskap ett halvår till.

Ett gäng från I19, som för Öppet Hus förklarar sin funktion och demonstrerar en granatkastare, säger nästan alla samma sak, fyra av fem kommer att fortsätta.

Av två värnpliktiga (från I19), som sköter transport av bataljonschefen, ska Niklas Glasberg inte fortsätta, medan Ida Persson är tveksam.

Ida och Nicklas

Så av totalt nio tillfrågade i denna mycket ovetenskapliga undersökning, är en tveksam, två ska inte fortsätta medan sex värnpliktiga tänker fortsätta inom Försvarsmakten och det är mer eller mindre klart i vilken befattning.

Text och foto: Catharina Millmarker

Granatkastare demonstreras

Jimi Larsson, Simon Flygt, Johanna Carlefred, Anders Sellin och Dennis Pilegaard

Omgruppering på Björka övningsfält

FÖRÄNDRAT ANVÄNDANDE AV FORTIFIKATIONSVERKETS BYGGNADER OCH MARK

Förändringarna kommer att påverka Fortifikationsverkets fastighetsbestånd, men framför allt påverkas hur man nyttjar resurserna som finns idag. Sverige går från ett system där logement, matsalar och övningsmöjligheter skulle finnas till för ett stort antal värnpliktiga varje år. Nu ska vi åstadkomma en bas för anställda soldater istället.

Som vilken anställd som helst så kommer man att bo på orten där man arbetar. Några av vinnarna i det nya systemet blir alltså kommunerna. Ett antal anställda soldater innebär fler arbetstillfällen, ökad inflyttning och ökad skatteintäkt på garnisons-orterna.

Kaserner med logement, matsalar och övningsområden kommer att behövas i framtiden också, både för grundutbildning och för övning. Men det blir givetvis ändrade förutsättningar för byggnader och mark med en så genomgripande förändring av Försvarsmaktens verksamhet.

Från och med nu kommer frivilliga soldater att genomgå en tre månader lång grundutbildning och därefter bli anställda med avtal om maximalt 8 års anställning under en tidsperiod på maximalt 12 år. Under sin anställning kan man exempelvis göra ett par vändor i utlandstjänstgöring. Soldaterna som anställs ska tjänstgöra både i Sverige och internationellt.

Anders Järn

– Vi analyserar just nu vad det kommer att innebära exempelvis när det gäller krav på infrastrukturen, säger Anders Järn, chef för Försvarsmaktens infrastrukturavdelning. Våra nya behov kommer naturligtvis att föra med sig förändringar, men det är svårt att redan nu säga vad det innebär i detalj.

Den nya generationen soldater ska själva få vara med och påverka förutsättningarna för hur livet som anställd ska se ut.

– Vi vill låta de första anställda soldaterna säga hur de vill ha sin vardag, fortsätter Anders Järn, istället för att vi ska tala om för dem hur de vill ha det!

Text och foto: Catharina Millmarker

WELCOME TO THE FORTIFICATION LAND

FRITT AV FALL

HÄRKAN VI HITTAR SÅ SMÅ MÄNGDER SOM: INTRESSE FÖR DAMMSUGNING!

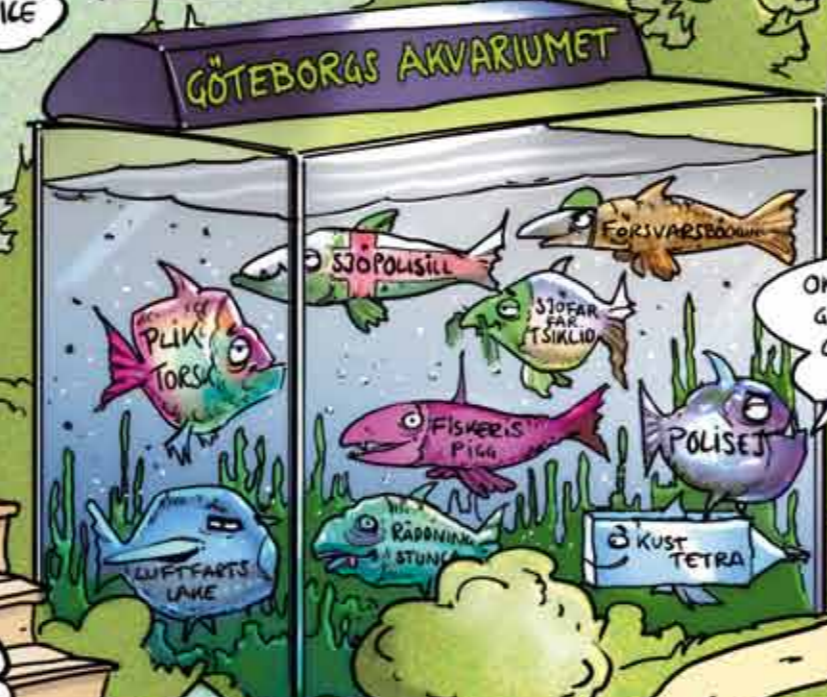
VÄRLDENS MODERNASTE ANLÄGGNING

KÄRA GÄSTER. VÄLKOMMEN TILL TEMAPARKEN FORTIFICATION LAND. VI KOMMER ATT BJUDA PÅ FANTASTISKA UPPLEVELSER ÖVER, UNDER, BREDVID, INUTI RUNT OCH I SVERIGE

YOU ARE HERE

PÅ I UNDER ÖVER BREDVID RUNT

OK FIRRAR SE LITE GLADA UT. MAN HAR GJORT RENT AKVARIET OCH NU KOMMER TURISTERNA

STOR NYHET FÖR DE ALLRA MINSTA I UMEÅ

JAG HETER LASSE OCH JOBBAR MED RAKA RÖR MED VATTEN, ÖÖÖ... JOIN ME FOR A RIDE PÅ SID 16

GRÖNT LUND

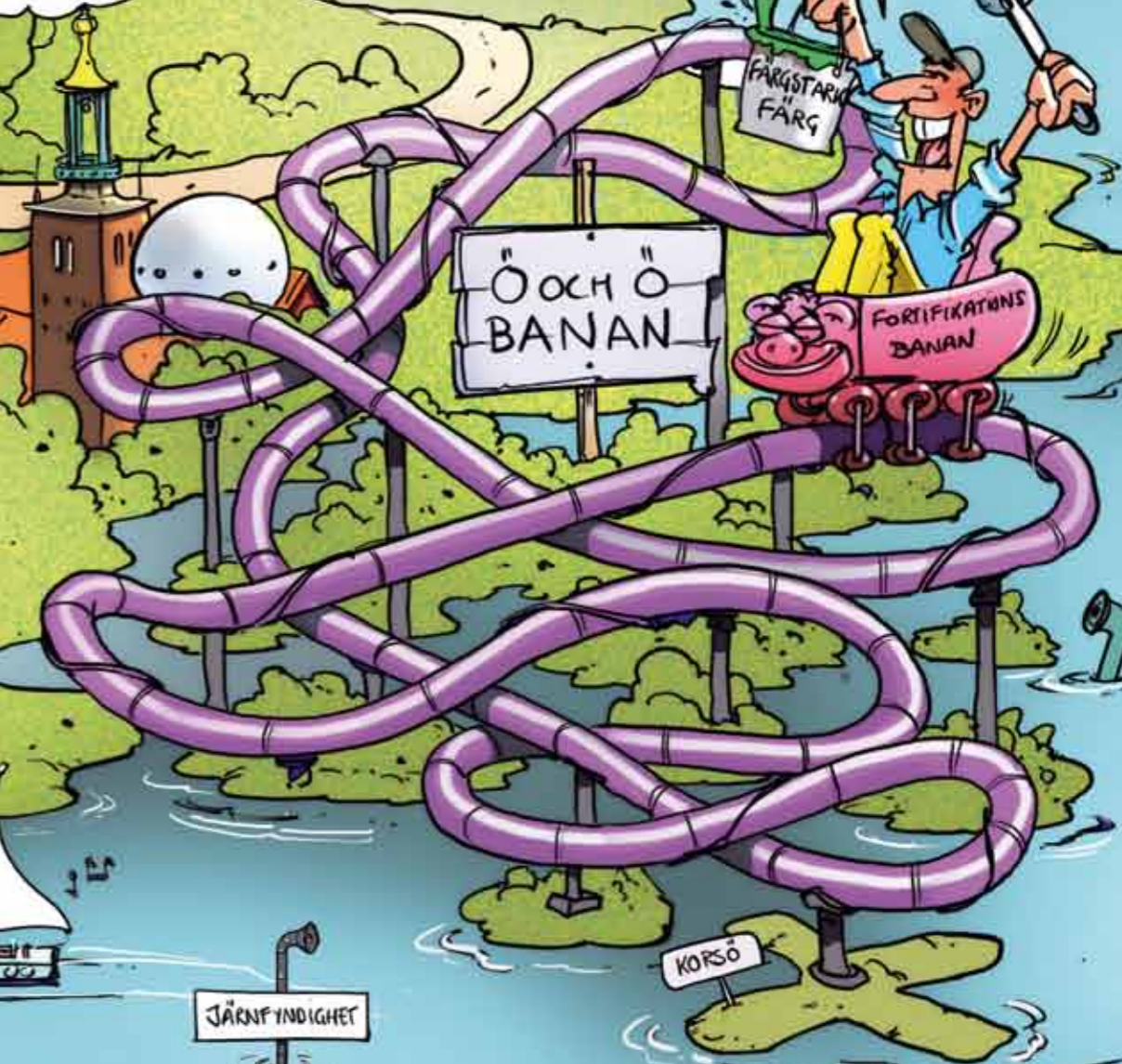
OK GRABBAR I DAG ÄR DET MUCK? I MORGN ÄR VI I KOSOVO

JAMEN DÅ FÅR VI I ALLA FALL PRÖJS

VARNING FÖR NÅT

RADIO BÅTAR NU MED SKVALMUSIK

JÄRNFINDIGHET

KORSÖ

THILBERG

Plan för ökad jämställdhet

Under ett års tid har Fortifikationsverket deltagit i jämställdhetsprogrammet Staten leder jämt. Nu är första fasen av arbetet slutförd och ledningsgruppen har tagit beslut om hur arbetet med jämställdhet ska bedrivas vidare.

Syftet med programmet är att öka andelen kvinnor på ledande befattningar och därmed minska löneskillnaderna mellan könen.

Göran Wahlström, chef Byggavdelningen och Eva Hetting, kommunikationsdirektör, har lett arbetet med Staten leder jämt. Under våren presenterade de båda förslag kring vad verket behöver arbeta vidare med.

– De viktigaste aktiviteterna är utbildning, uppdatering av mångfaldsplanen, översyn av karriärvägar och anställningsvillkor i verket

samt en kartläggning av hur rekryteringsprocessen fungerar, säger Göran.

– Utbildning är viktigt för att förstå vad jämställdhet handlar om och vad man egentligen letar efter, fortsätter Eva. Viss utbildning är redan påbörjad. Alla chefer i verket har fått en utbildning i genus och jämställdhet och under våren diskuteras jämställdhet som en del i värdegrunden över hela organisationen. Samtliga medarbetare kommer också att erbjudas en interaktiv utbildning i genus och jämställdhet.

– Sedan 2006 finns en mångfaldsplan i verket och det viktigt att inkludera jämställdhet i den och därefter kommunicera den, menar Eva.

Även anställningsvillkoren behöver diskuteras för att se hur dessa ser ut i dag och ta

fram en handlingsplan där man till exempel ser över förmåner, flexibel arbetstid med mera.

– Vi behöver skapa förutsättningar för unga i karriären att kombinera arbete och familj på ett annat sätt än i dag, säger Göran, och vi behöver se över de karriärvägar som finns i verket. Har vi olika typer av karriärvägar? Hur ser de i så fall ut? Och vad är karriär?

Slutligen föreslås man se över rekryteringsprocessen för att hitta de kritiska punkterna som till exempel regelverk för rekrytering, chefsintroduktion och annonsering.

Miljöarbetet får toppbetyg även i år

Fortifikationsverket ligger högst i rankingen på Naturvårdsverkets nya lista över myndigheter som arbetar med miljöledningssystem.

Även förra året låg vi i topp, som en av sex myndigheter. I år delar vi topplaceringen med 18 andra myndigheter.

Naturvårdsverket har presenterat en rapport om svenska myndigheters miljöpåverkan inom tre områden: tjänsteresor, energianvändning och miljökrav i upphandling. Det är första gången statliga myndigheter rapporterar i sin faktiska miljöpåverkan och det sker som en del av myndigheternas årliga rapportering av miljöledningsarbetet. Fortifikationsverket har rapporterat verkets miljöpåverkan i enlighet med direktiven från Naturvårdsverket.

I samma rapport rankar även Naturvårdsverket, för fjärde året i rad, myndigheterna efter hur långt de kommit med

miljöledningsarbetet. För att komma med på rankinglistan måste myndigheterna ha rapporterat enligt Miljödepartementets riktlinjer (M2008/4821/H).

Denna gång rapporterade 189 myndigheter om sitt miljöledningsarbete. Av dessa tilldelades 18 myndigheter full pott. 19 av myndigheterna är miljöcertifierade enligt ISO14001. Av dessa är fyra stycken dessutom EMAS-certifierade, däribland Fortifikationsverket.

Nytt i riktlinjerna för i år var att myndigheterna också var tvungna att redovisa miljöeffekterna för tjänsteresor och övrig bränsleanvändning, energianvändning och miljökrav vid upphandling. Då rankinglistan delvis bygger på nya frågor har det också gjorts att fler myndigheter hamnar högst upp i rankingen och att inga jämförelser kan göras med tidigare års rankingresultat.

ETT KOMPLEXT UPPDRAG SOM KRÄVER GOD SAMVERKAN

Bredden av fastigheter inom Fortifikationsverket är stor. Ett annorlunda uppdrag som verket har är att ansvara för förvaltningen av de camper Försvarsmakten nyttjar utomlands.

Campen i Kosovo

Från och med den 1 januari 2011 har Fortifikationsverket förvaltningsansvar för de camper som Försvarsmakten nyttjar utomlands. Rollen är att stödja Försvarsmakten genom att medverka i att planera, anskaffa och avveckla de camper Försvarsmakten nyttjar vid internationella insatser som varar mer än sex månader.

Just nu har Fortifikationsverket personal på plats i Kosovo och Afghanistan. Campen i Kosovo ska vara avvecklad i juni 2011 medan man i Afghanistan utökar närvaron och bygger ännu en camp.

– Det är en mycket viktig uppgift vi fått och vi måste göra vårt allra bästa för att lyckas, säger verkets generaldirektör Lena Jönsson. Det är en stor komplexitet i uppdraget och även om vi förvaltar fastigheter åt Försvarsmakten i flera hundra år, så är det här annorlunda. Det är helt andra förutsättningar i andra länder, säkerhet och kultur kräver ett annat tänk och helhetskonceptet blir lite annorlunda mot i Sverige. Det är ett uppdrag som kräver mycket god samverkan.

För att skaffa bättre kunskap och förståelse inför uppdraget reste GD, tillsammans med styrelsens ordförande Thord Söderlund

och vice ordförande Bengt Anderson, till Kosovo under några dagar.

Besöket innehöll föredragningar av olika slag samt rundturer såväl inom som utom campen. Bland annat besöktes två olika skjutbanor, Gracanica kloster som bevakas av den svenska styrkan, samt högkvarteret för KFOR styrkorna. Ett besök hos en finsk samverkansgrupp, LMT, Liaison and Monitoring Team, genomfördes också. Samverkansgruppen har till uppgift att samverka med lokalbefolkning och företrädare för samhällsinstitutioner i Kosovo, det vill säga fungera som länken mellan KFOR och det civila samhället. Även Sverige har två grupper för detta ändamål och i höst när Camp Victoria är nedlagd kommer även svenskarna att bo i så kallade Field Houses i de områden där de arbetar. Andra delar av den svenska styrkan kommer att bo och arbeta på KFOR:s högkvarterets camp.

– Vi har fått en god insikt i vad som krävs och en stor förståelse för den komplexitet som uppdraget innebär. Vi har också fått ett mycket trevligt bemötande av FM och vår egen personal på plats. Det har varit mycket intressanta och givande dagar som ger många tankar inför kommande utma-

Fakta:

– Kosovo: Landet är en republik som utropade sin självständighet i februari 2008. Det har en yta på cirka 10 900 km², vilket är ungefär lika stort som Skåne. Landet har drygt 2 miljoner invånare och en arbetslöshet på cirka 43 procent

– KFOR (Kosovo Force) är en Natoledd internationell militär styrka som på uppdrag av FN ska upprätthålla lag och ordning i Kosovo. Styrkan har funnits i Kosovo sedan juni 1999 och består i dag av cirka 16 000 soldater från 34 olika länder.

– Den svenska KFOR styrkan finns på plats sedan oktober 1999. Den består i dag av cirka 250 personer. Den svenska styrkan har sitt högkvarter strax söder om huvudstaden Pristina.

– Uppdraget är att upprätthålla lag och ordning i Kosovo samt att samla in vapen och övervaka att både koso-voalbaner och serber följer överenskommelsen från 1999.

– KFOR:s högkvarter ligger i Pristina och har cirka 1700 anställda.

ningar. Det är viktigt att även vi i styrelsen förstår vad åtagandet innebär så att vi kan fatta rätt beslut, säger både Thord Söderlund och Bengt Anderson.

Förbandschef Lena Persson Herlitz välkomnade besöket och även hon tryckte mycket på den samverkan som krävs. Hon var nöjd med att verkets ledning var på besök och konstaterade att det är viktigt att man är på plats för att skapa en bättre förståelse inför kommande beslut.

Revingehed

Nöjd hyreshäst

Carl Hoff på Kaskad, framför Kavallerikasernens stallar

Karlberg

Ett levande kulturarv

Det byggda kulturarvet fungerar som en integrerad del i det bestånd som Fortifikationsverket förvaltar. Det som är klassat som byggnadsminnen är både byggnader som uppförts för militärt bruk och byggnader som ursprungligen var civila på områden som köpts in för förvarets räkning. Totalt är det drygt 300 byggnader som är klassade som statliga byggnadsminnen. Störst andel finns inom Marinbasen i Karlskrona som är världsarv enligt UNESCO:s världsarvskonvention.

Det unika med världsarvet i Karlskrona är att marinen sedan slutet av 1600-talet kontinuerligt bedrivit verksamhet på platsen. Delar av de ursprungliga befästningsverken med bastioner och försvarsmurar utgör tillsammans med repslagarbanan och Amiralitetskyrkan de äldsta byggnaderna inom nuvarande Marinbasen. Mönstersalsbyggnaden, som ofta får stå som symbol för marinbasen, uppfördes i slutet av 1700-talet. Ursprungligen monstades manskapet

i byggnaden, idag inrymmer byggnaden kontor för marinens verksamhet.

En lång militär tradition finns även på Karlbergs slott i Solna. Själva slottet är från 1600-talet men dagens utseende med flyglar och park är i hög grad präglad av officersutbildningen som huserat på Karlberg sedan 1792. Parken används inte bara i den militära verksamheten utan är även öppen för allmänheten dagtid vilket uppskattas både av dagisbarn och joggare.

Från 1888 fram till 1905 uppfördes byggnaderna vid Revingehed utanför Lund. Ursprungligen var syftet med byggnaderna att användas vid regementsmötena då övningar utfördes på heden. Idag är området utvidgat och övnings- och skjutfältet används både av svenska och nordiska förband. När det inte är övning har allmänheten tillträde till övningsområdet med sin unika natur. Runt till exempel Krankesjön finns vandringsleder och bra möjligheter för fågelskådning.

De flesta kasernområden uppfördes kring sekelskiftet 1900 i samband med värnplikens införande. Värnplikten innebar ett stort behov av kaserner, administrationsbyggnader, exercishallar, matsalar och andra byggnader som behövdes under utbildningstiden. Vid husarregementen och livgardet var stallen även viktiga. Stallen vid Kavallerikasern fungerar fortfarande som stall men har under senare år byggts om för att möta moderna krav. Stallbyggnaderna i Eksjö fungerar som utmärkta kontors- och undervisningslokaler. Kommendantshuset i Boden fungerar fortfarande både som kontor och bostad.

De kulturhistoriskt värdefulla byggnaderna och miljöerna utgör en integrerad del av det byggnadsbestånd som Fortifikationsverket förvaltar. Nya verksamheter kan göra att byggnaderna får en ny funktion samtidigt som de kulturhistoriska värdena bevaras.

Text: Ingela Andersson

Foto: Ingela Andersson och Catharina Millmarker

Mönstersalsbyggnaden, Karlskrona

Världsarvet

”Karlskrona är ett utomordentligt väl bevarat exempel på en planerad europeisk örlogstad, som influerats av äldre anläggningar i andra länder. Karlskrona har i sin tur tjänat som förebild för efterföljande städer med liknande uppgifter. Örlogsbaser spelade en viktig roll under de århundraden när storleken på ett lands flottstyrka var en avgörande faktor i europeisk realpolitik och Karlskrona är den bäst bevarade och mest kompletta av dem som finns kvar.”

Världsarvskommittén
i december 1998

Lasse

– simmare och svagströmmare

Lasse Öberg är drifttekniker på Fortifikationsverket. Hans arbetsplats är Stockholms skärgård, där han tar hand om drift av fastigheter som används av bland annat Amf1 (Amfibieregementet). Mycket av tiden arbetar han på Korsö.

Vatten – det är livet det

Lasse gillar vatten. Skärgården är både hem och arbete för honom. Lasse började sin bana som elektriker, "svagströmmare", i den privata branschen tills en vacker dag 1975 när hans kompis räckte fram tidningen och sa "Titta, det här är väl ett jobb för dig!". Försvarmakten sökte teletekniker. Sagt och gjort, flytt till Vaxholm och jobb på KA1. Lasse var bland annat med och byggde upp ERSTA-batterierna som nu avvecklas. Fortifikationsverket föddes under 90-talet och efter några år flyttades driftverksamheten från Försvarmakten till Fortifikationsverket. Skärgårdsdriften var ett undantag som dröjde sig kvar hos Försvarmakten till sommaren 2007, då även den driften kom till Fortifikationsverket.

Mera vatten

Lasse berättar om reningsverket och dricksvattenanläggningen på Korsö.

– Vi börjar nedifrån och går uppåt, skrattar Lasse och visar reningsverket först. Avloppsvatten går in, renas och reducerar mängden avloppsvatten som måste slamtömmas.

– Nu tar vi den "övre" delen, säger Lasse medan han stegar iväg mot nästa anläggning, dricksvattnet!

– Sjövatten kommer in därnere, säger Lasse och pekar mot havet. Sen pumpas det upp till en anläggning där det renas med olika filter och UV-ljus. Ut kommer dricksvatten som nästan är för rent. När

man renar vatten så här, fortsätter Lasse, så tar man ju bort även sånt som vi behöver av mineraler och liknande. Men rent blir det!

Ännu mera vatten

Mycket vatten är det. Som om det inte skulle vara nog med vatten i jobbet, så har Lasse också engagerat sig i simning under många år. Simning på olika sätt ligger i

släkten, med bland annat en farbror som tävlat vattenpolo i OS. Som barn och tonåring simmade Lasse för Hellas, och när sen en av dottrarna fick simning som fritidsintresse så engagerade han sig som tränare och i styrelser. Han har också bland annat utbildat funktionärer, varit starter och tävlingsledare.

Vilt djur på Korsö

Mer än vatten

Men livet är inte bara vatten för Lasse. Det är en fantastisk miljö han arbetar i när man ser honom så här en vacker dag i slutet av maj, men året i skärgården innebär också stormar, snö och is. Det kan ställa till det. Ett par tre dagar åt gången blir det när han arbetar på Korsö. Att ha hand om driften innebär att hela tiden ha koll på att tekniken fungerar. Reningsverk, avlopp, dricksvatten, el, värme, fläktar och reservkraft. Det blir också slöjning och högspänningsarbete. Ibland blir det lite måleriarbeten och annat underhåll. De hjälps åt ute på öarna.

–Man kan inte bara vända sig om och ta vad man behöver på hyllan härute, säger Lasse.

Lasse övervakar vattenreningen

Det gäller att planera och vara beredd på det mesta. Många gånger får man använda sin fantasi och trola lite tillfälligt tills man får tag i rätt saker i land. Det är ju en bit att åka och vi är beroende av båttaxi.

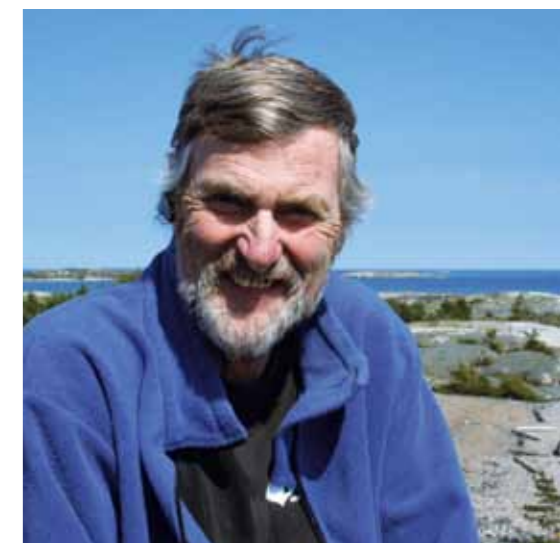
Vilda djur

Trots att Korsö ligger så nära Stockholm och har en hel del verksamhet – upp till 400 personer kan förläggas på ön – så saknas inte de vilda djuren. Havsörn och säl finns runt omkring. Och det finns mer.

– Ett tag hade vi en halvtam räv som satt på bordet utanför och tittade in på oss när vi åt lunch. Han kunde stå med framtassarna in över tröskeln och var inte ett dugg rädd, på gott och ont, skrattar Lasse, då kom det upp skyltar med pälsdjursförbud inomhus!

– Och en gång när vi satt inne i vår barack blev det plötsligt alldeles mörkt, något skuggade fönstret, berättar Lasse. Vi tittrade ut och där kom en berguv som väjde och flög runt byggnaden. Det var häftigt!

Det märks att Lasse trivs som fisken i vattenet på sin arbetsplats ute i skärgården!

- * Döpt till Lars-Åke
- * Gift med Christina
- * Döttrar Susanne och Maria
- * Barnbarn Maya, Morgan och Angelina
- * Har jobbat i skärgården sen 1975
- * Kör mopedtaxi på Korsö 😊

FORTIFIKATIONSVERKET BÖR GES EN UTÖKAD ROLL

F21 Luleå

Ett arbete för att kartlägga skyddsteknisk kompetens i Sverige har genomförts i samarbete med Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap, MSB, och på uppdrag av regeringen. I resultatet, som överlämnats till regeringen, konstateras ett fortsatt starkt behov av skyddsteknisk kompetens och visar på att kompetensen avseende fysiskt skydd i Sverige är relativt splittrad.

En sammanhållning av kompetensen och ett bättre nätverkande behövs. Man föreslår att Fortifikationsverket bör få en utökad roll i att hålla samman kompetensen för fysiskt skydd. Det föreslås också att myndigheten får ett ökat ansvar för att hålla samman kompetens i vissa specifika frågor.

– Det är ett gediget arbete som utförts och utifrån detta har ett flertal goda förslag getts, säger verkets generaldirektör Lena Jönsson. Vi har en bra kompetens inom verket och vi får nu se vad regeringen säger om förslaget.

Arbetet har skett i form av en utredning som letts av Peter Lagerblad med stöd av Magnus Sand som sekreterare, och lämnar följande förslag:

Forskning och utveckling

Ett nätverk bör bildas för att samordna forskningsuppdragen rörande fysiskt skydd och

för att säkerställa att forskningsresultat kommer hela statsförvaltningen tillgodo. Forsvarsmakten, MSB, FORTV, SSM och FOI bör vara deltagare i detta nätverk som sammanhålls av MSB.

Samverkan rörande internationella forsknings- och utvecklingsprojekt bör ske inom ramen för ovanstående nätverk.

Forsvarsmaktens forsknings- och utvecklingsuppdrag inom fysiskt skydd bör genomföras i nära samverkan mellan FORTV och FOI.

Anskaffning

FORTV bör överväga att ha viss egen projekteringskompetens när det gäller kvalificerat fysiskt skydd.

FORTV bör på affärsmässiga grunder erbjuda kompetens inom anskaffningsprocessen för kvalificerat fysiskt skydd till statliga och privata bolag.

FORTV bör få en rådgivande roll mot övriga statliga myndigheter vid ny- och ombyggnation som inbegriper fysiskt skydd av olika slag. Ett tillägg i § 5 i Instruktion för Fortifikationsverket med följande lydelse bör införas: "Myndigheten ska även lämna stöd och råd till övriga statliga myndigheter i frågor rörande fysiskt skydd".

MSB och FORTV bör samverka när det gäller risk- och sårbarhetsanalyser och i arbetet med utformningen av den nationella handlingsplanen för skydd av kritisk infrastruktur vad gäller frågor om fysiskt skydd.

FORTV och Forsvarsbygg i Norge bör utveckla och fördjupa samverkansformerna.

Vidmakthållande

FORTV bör erbjuda marknaden utbildning till certifierad drifttekniker för anläggningar med fysiskt skydd.

MSB bör ge FORTV i uppdrag att handha kontrollen av stora skyddsrum.

FORTV bör överta ansvaret för förvaltningen av länsstyrelsernas ledningsplatser.

Kompetensförsörjning

En kvalificerad utbildning inom området fysiskt skydd bör etableras. Utbildningen bör omfatta samtliga intressenters behov. Berörda myndigheter bör samverka kring att etablera en sådan utbildning.

FORTV bör etablera en allmän kortare utbildning inom området fysiskt skydd riktad mot offentlig förvaltning och näringsliv.

Text: Eva Hetting

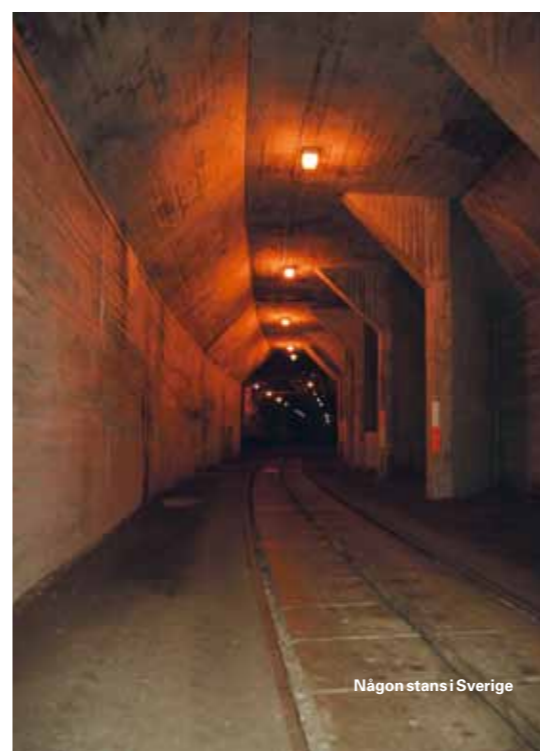
Foto: Catharina Millmarker och Ingela Andersson

Karlskrona

Muskö

Någon stans i Sverige

Karlberg

Karlskrona

Berganläggning

Fortifikationsverket
631 89 Eskilstuna
Tel 010-44 44 000
www.fortv.se

